



АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 3940 від 28.07.2020
Народний депутат України
О. Дубінський

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (щодо відповідальності за порушення заборони відкриття рахунків в банках в іноземній валюті)»

Як зазначено в п. 1 пояснювальної записки до законопроекту, законопроект розроблено одночасно з проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо заборони відкриття керівництвом Національного банку рахунків в банках в іноземній валюті)» (реєстр. № 3939 від 28.07.2020; далі – проект № 3939) з метою встановлення зацікавленості керівництва Національного банку, а саме членів Ради Національного банку, Голови Національного банку та його заступників у прийнятті рішень, спрямованих на забезпечення стабільності української грошової одиниці.

Для досягнення вказаної мети у законопроекті пропонується доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) новою статтею 172-4-1 та встановити адміністративну відповідальність за порушення обмежень щодо відкриття посадовими особами валютних рахунків, володіння іноземною валютою та цінними паперами.

Законопроект на момент його внесення до Верховної Ради України не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 16 червня 2020 року № 689-ІХ. Також вказаний законопроект не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 02.02.2021 № 1165-ІХ.

Головне управління, проаналізувавши законопроект, не може підтримати його прийняття з огляду на таке.

1. Оскільки поданий законопроект змістовно пов'язаний із проектом № 3939, Головне управління звертає увагу, що у висновку на вказаний проект від 22.09.2020 вказувалося на те, що «... виглядає необґрунтованим та

нелогічним застосування до членів Ради Національного банку, Голови Національного банку, його заступників та/або членів їх сімей обмежень, передбачених оновленою ст. 65 Закону України «Про Національний банк України» щодо заборони мати у власності іноземну валюту, цінні папери, номіновані у ній або випущені іноземними емітентами, відкривати банківські рахунки в іноземній валюті тощо. Адже для будь-якого іншого громадянина, у тому числі, державного службовця чи посадової особи, яка посідає політичну посаду, чинним законодавством таких обмежень не передбачено»¹. Отже, і встановлення адміністративної відповідальності за вказані діяння є необґрунтованим законодавчим кроком.

Загалом, на наш погляд, створення зацікавленості у прийнятті рішень, спрямованих на забезпечення стабільності української грошової одиниці, про що йдеться у п. 1 та п. 2 пояснювальної записки до даного проекту, очевидно, має досягатись іншим чином. Адже відповідно до ст. 1 КУпАП його завданням є «охорона прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, прав і законних інтересів підприємств, установ і організацій, встановленого правопорядку, зміцнення законності, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі точного і неухильного додержання Конституції і законів України, поваги до прав, честі і гідності інших громадян, до правил співжиття, сумлінного виконання своїх обов'язків, відповідальності перед суспільством», а не «створення зацікавленості» тих чи інших посадових осіб у прийнятті певних рішень.

2. Проектом передбачається адміністративна відповідальність за «порушення обмежень, встановлених законом, щодо відкриття посадовими особами та/або членами їх сімей рахунків в банках в іноземній валюті та/або відкриття рахунків в іноземній валюті в установах банків за межами України, та/або володіння іноземною валютою та/або володіння цінними паперами, вартість яких визначена (встановлена) в іноземній валюті» (ч. 1 нової ст. 172-4-1 КУпАП).

При цьому суб'єктний склад пропонованого правопорушення не відповідає змінам до Закону України «Про Національний банк України», передбаченим у проекті № 3939, у якому йдеться не про будь-яких посадових осіб та/або членів їх сімей, а про членів Ради Національного банку, Голову Національного банку, першого заступника Голови Національного банку та заступників Голови Національного банку та/або членів їх сімей.

Крім того, проектом № 3939 передбачається встановлення заборони, а не обмежень (як сказано у новій ст. 172-4-1 КУпАП).

До того ж, досить неоднозначним є й формулювання диспозиції ч. 2 ст. 172-4-1 КУпАП, а саме – «дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особами, внаслідок чого посадову особу протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке саме правопорушення».

¹ Висновок Головного науково-експертного управління від 22.09.2020 на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо заборони відкриття керівництвом Національного банку рахунків в банках в іноземній валюті)» (реєстр. № 3939 від 28.07.2020) / URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69613

Очевидно, що більш прийнятним було б встановлення у ч. 2 ст. 172-4-1 КУпАП відповідальності за дії, передбачені частиною першою, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з таких же порушень.

3. Законопроектом пропонується встановити адміністративне стягнення за правопорушення, передбачені ч. 1 ст. 172-4-1 КУпАП, у виді штрафу *від 10000 до 15000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян*, а за дії, передбачені частиною першою цієї статті, «вчинені особами, внаслідок чого посадову особу протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке саме правопорушення» – штрафу *від 15000 до 20000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та з позбавленням обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік* (ч. 2 ст. 172-4-1 КУпАП). Проте такі розміри штрафу не повною мірою відповідають принципу співмірності адміністративного стягнення рівню суспільної шкідливості вчиненого правопорушення. Наприклад, за порушення особою встановлених законом обмежень щодо зайняття іншою оплачуваною діяльністю (крім викладацької, наукової та творчої діяльності, медичної та суддівської практики, інструкторської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю передбачено штраф у розмірі *від 300 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією отриманого доходу від підприємницької діяльності чи винагороди від роботи за сумісництвом* (ч. 1 ст. 172-4 КУпАП), а за дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення – штраф *від 500 до 800 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією отриманого доходу чи винагороди та з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік* (ч. 3 ст. 172-4 КУпАП).

Необхідно також зазначити, що за пропонованою санкцією як ч. 1, так і ч. 2 ст. 172-4-1 КУпАП відповідні склади адміністративних правопорушень за розмірами штрафу, передбаченими за їх вчинення, фактично прирівнюються до тяжких злочинів (див. ч. 5 ст. 12 Кримінального кодексу України). Таким чином, у разі прийняття проекту розміри штрафів, передбачених у новій ст. 172-4-1 КУпАП, будуть у рази перевищувати розміри штрафів, встановлених за суміжні адміністративні правопорушення та кримінальні правопорушення, що є неприпустимим.

4. Звертаємо увагу, що Глава 13-А КУпАП, яку пропонується доповнити новою статтею, має назву «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією». Проте законопроект не стосується боротьби з корупцією, а його положення не пов'язані із оновленням антикорупційного законодавства, у зв'язку з чим включення ст. 172-4-1 до цієї глави КУпАП виглядає недоречним.

5. Оскільки проектом пропонується доповнити Особливу частину КУпАП новим складом правопорушення, то це має супроводжуватись змінами до інших статей цього Кодексу, якими регулюються питання складання протоколу про адміністративне правопорушення та розгляд таких категорій справ (ст. ст. 218 – 244-22, ст. 255 КУпАП).

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.:В. Попович, Т. Ткач



ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЇВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B42008E588D01
Дійсний до: 27.05.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/150502 від 05.05.2021



498280